

Praktikum pozorovania

Psychologický výskum

Pozorovanie vo výskume

- málokedy funguje samostatne, častejšie nájdete pozorovanie ako doplnkovú metódu k rozhovorom, dotazníkom alebo výkonnostným testom
- nehodí sa na každú tému, ale zas môže byť použité tam, kde nie je napríklad možné manipulovať s nezávislou premennou ako v klasickom experimente
 - prírodné katastrofy a nehody
 - etické obmedzenia (deti, klinické skupiny,...)

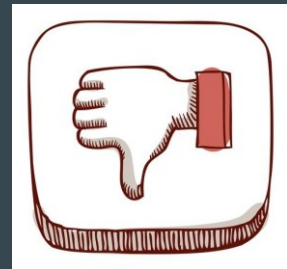

Výhody pozorovania vo výskume

- berie do úvahy **prostredie a jeho interakciu** s človekom
- je možné zovšeobecňovanie na podobné podmienky (aplikovaný výskum reálnych problémov)
- použiteľné na **overovanie internej validity** laboratorne získaných poznatkov
- komplexnosť a multivariačná analýza (pozorujeme viac dejov a môžeme zahrnúť väčšie množstvo premenných, ktoré následne môžeme korelovať medzi sebou)
- časová postupnosť a procesuálna stránka dejov
- môžeme pozorovať **kvantitatívne aj kvalitatívne zmeny**
- pozorovanie prináša **širší repertoár rozličných druhov správania** ako by sme mohli zisťovať napríklad prostredníctvom dotazníkov
- môžeme pozorovať správanie aj **v situáciách, ktoré sú z etického hľadiska experimentálne nedostupné** (katastrofy, nehody, násilie,...)
- bez skreslenia údajov v dôsledku reaktivity particpanta - pokiaľ si výskum a pozorovanie neuvedomuje

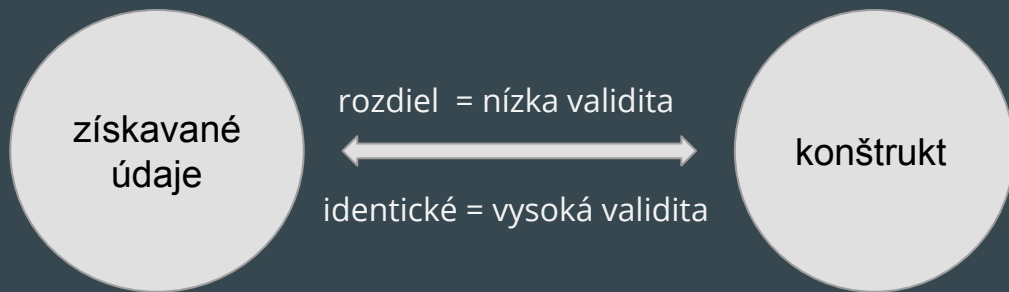
Limity pozorovania vo výskume

- nevhodná **definícia pojmov** (keď pozorované prejavy správania nezodpovedajú kategorickej premennej, ktorú chceme sledovať, napríklad, keď chceme pozorovať interakciu medzi matkou a dieťaťom v rámci teórie attachmentu a v rámci pozorovania zaznamenávame, hru dieťaťa s otcom, čo nám o attachmente medzi matkou a dieťaťom nič moc nepovie)
- **limity na strane pozorovateľa** (pozornosť, bias, predsudky, subjektivita...)
- **časová náročnosť** prípravy a vyhodnocovania získaných dát
- náročné na **ľudské zdroje** (viac pozorovateľov) a ich prípravu (súhlas medzi pozorovateľmi neznamená automaticky súhlas medzi rôznymi skupinami pozorovateľov)
- z podstaty pozorovania je výskum **zaťažený väčšou subjektivitou ako iné metodologické prístupy**

Validita

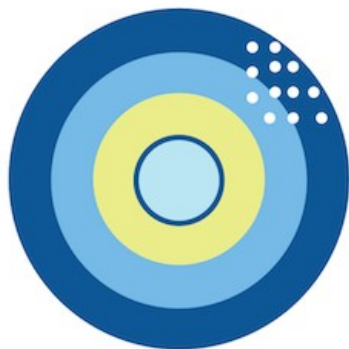
Spája sa s otázkou, či získavané údaje z pozorovania zodpovedajú pojmom alebo konštruktom, ktoré boli cieľom pozorovania, respektíve, či získavame informácie o tých javoch, o ktorých predpokladám.

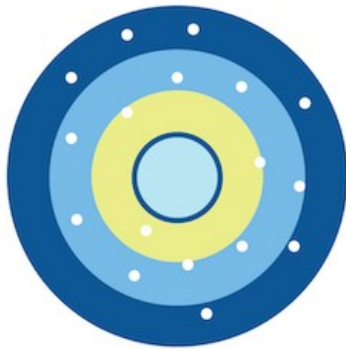
Reliabilita

Vyjadruje relatívnu neprítomnosť chýb pri meraní.

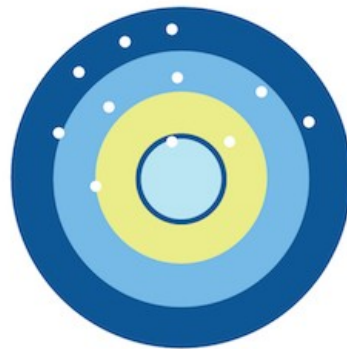
Pri použití testov, reliabilita znamená, že pri opakovanom použití daného testu u jednej osoby dostaneme podobné výsledky, čím odkazuje na spoľahlivosť testu. (vzťahuje sa na “testovanie testu”)

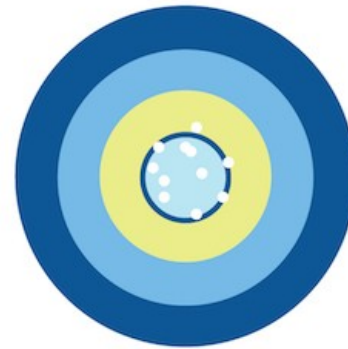
*Reliable
Not Valid*

*Valid
Not Reliable*

*Neither Reliable
Nor Valid*

*Both Reliable
& Valid*

- Pozorovanie má **vysokú ekologickú validitu**, čo znamená, že jeho závery sú dobre aplikovateľné na reálny život, keďže pozorovanie sa často odohráva v bežných podmienkach. Ekologická validita je pri iných typoch výzkumu obvykle nízka.
- Pri iných **typoch validity** je pozorovanie sporné, lebo pozorovateľ nevie zaručiť, že to, čo pozoruje, je skutočne prejav cieľového rysu alebo napríklad reaktivity pozorovanej osoby.

- **Reliabilita jedného pozorovateľa je nízka**
- Reliabilita sa zvyšuje zhodou posudzovateľov

Pozorovanie a výskum v psychológii

- praktické využitie poznatkov v praxi
- prirodzené a terénne výskumy
- overovanie výsledkov laboratórnych výsledkoch v prirodzených podmienkach

- sociálna psychológia - psychológia davu, kultúrne normy, ...
- psychológia práce - firemná kultúra, skupinové role,...
- vývojová psychológia - socializácia detí, attachment, detská hra, vývoj reči,...
- klinická psychológia - vývoj diagnostických materiálov, hodnotenie intervencie,...
- terapia - hodnotenie intervencie v praxi,...

- koho by zaujímal viac kvalitatívny výskum s použitím pozorovania, odporúčam [článok](#)

A man in a black jacket and cap is interviewing a man in a suit. The man in the suit is holding a pen and looking at the interviewer. The background is a glass-walled office or public space.

ANKETA

**DĚLAJÍ ŠATY
ČLOVĚKA?**

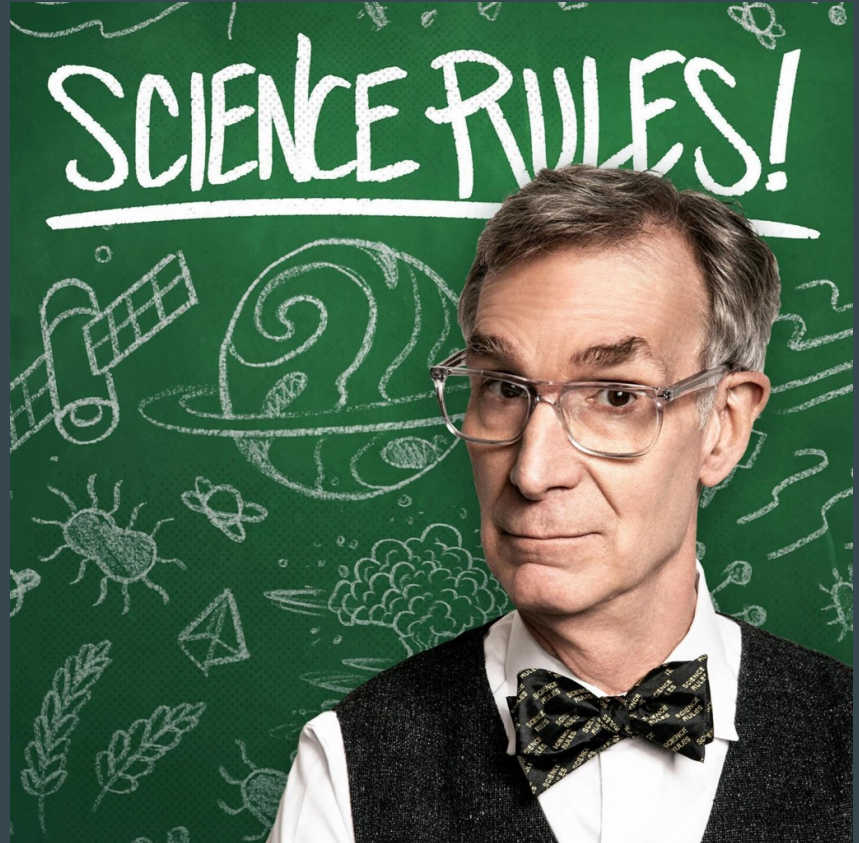
“Sociálne experimenty”

Zaujímavé, dobrý nápad a spravené na našej populácií, takže prečo moje úvodzovky...

- Experiment je manipulovanie nezávislou premennou (oblečenie) a zisťovanie, aký bude mať vplyv na závislú premennú (požičanie mobilu)
- Za kontroly intervenujúcej premennej (ďalších premenných, ktoré môžu vstúpiť do procesu a ovplyvňovať závislú premennú - vek, pohlavie, miesto, opýtaní ľudia,...)
- Výskum na reprezentatívnej vzorke pre vybranú populáciu
- Zaistenie replikovateľnosti výskumu (unifikované podmienky pre všetkých pýtaných v rámci výskumu, okrem nezávislej premennej)

Experiment samozrejme nie je jediná metóda výskumu...

Podobné sociálne výskumy sú užitočné, pretože upozorňujú na podstatné otázky spoločnosti, ale snažila som sa Vás upozorniť na to, že v rámci stálej snahy prezentovať psychológiu ako vedeckú disciplínu, je potrebné pozeráť na takéto výsledky kriticky, nakoľko nespĺňajú kritéria vedeckého výskumu.

Príprava výskumu s pozorovaním

- čo budeme skúmať?
- na akú populáciu sa sústredíme?
- akú veľkú pozorovanú vzorku chceme?
- aké zastúpenie pozorovanej vzorky chceme? (vek, pohlavie, vzdelanie,...)
- v akom prostredí alebo v akej situácii bude pozorovanie prebiehať?
- aké formy, znaky a prejavy správania budeme sledovať?
- v akom čase budeme pozorovať?
- aký spôsob zaznamenávania zvolíme?
- koľko bude pozorovateľov?

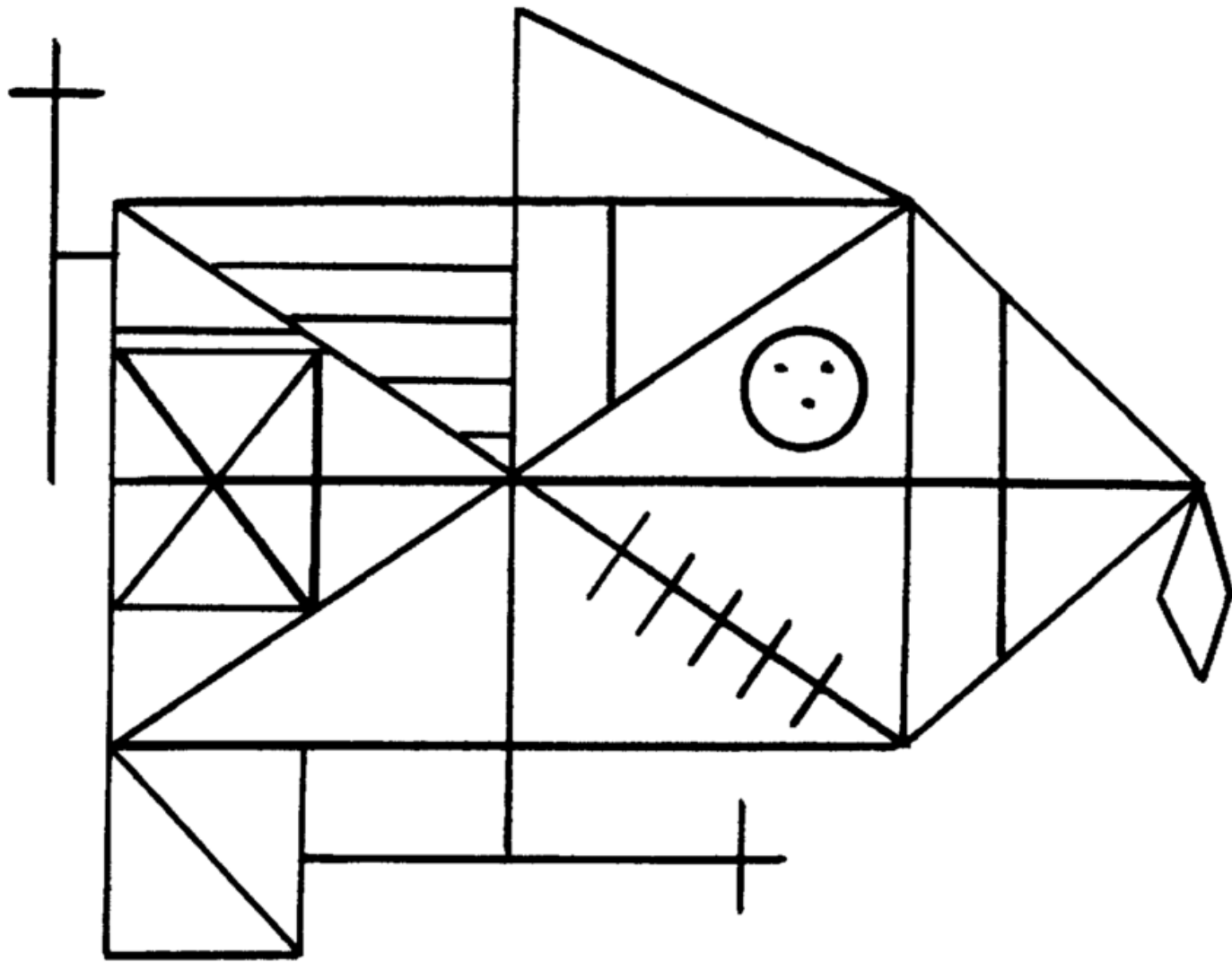
- pri pozorovaní v prirodzených podmienkach, manipulácia nezávislej premennej neprebíha do takej miery ako pri experimente, v súčasnosti sa pripúšťa mierna modifikácia na vyvolanie určitého správania, ale nesmie narúšať prostredie a dej
- musíme zhodnotiť, aké nároky kladieme na pozorovateľa (pozornosť, rozhodovanie,..)
- princíp selekcie - správanie, činnosť a prostredie sú zložité javy a nie je ich možné vyčerpávajúco zaznamenať
- reaktivita pozorovaných osôb
- ako vyhodnotíme zhodu medzi pozorovateľmi?
- zhoda v skupine pozorovateľov neznamená zhodu medzi rôznymi skupinami pozorovateľov

Domáca úloha

- Vašou úlohou bude administrovať Rey-Ostriethovu komplexnú figúru komukoľvek z Vašej domácnosti/okolia, koho na krátky pamäťový test presvedčíte.
- Počas administrácie budete pozorovať podľa pokynov ďalej.
- Spísané pozorovanie (môžete do textu vložiť aj fotku reprodukcie) vložte do odovzdávarne do polnoci 9.5.

Administrácia

- pred participanta položíme list papiera a ukážeme predlohu
- *“Pred sebou máš kresbu. Dobre si ju prezri a presne podľa predlohy ju nakresli sem na papier.”*
- participant nesmie používať pravítko, gumu ani iné pomôcky
- jeho prekreslená verzia sa označuje ako kópia
- po dokončení mu vezmeme kópiu aj predlohu a rozprávame sa s ním
- participant nevie, že bude kresliť obrázok ešte raz spamäti (toto sa označuje ako reprodukcia)
- po 30 minútach od ukončenia kresby mu predložíme ďalší čistý papier
- *“Teraz nakresli obrázok znovu spamäti. Snaž sa spomenúť si na čo najviac detailov.”*

Skórovanie

Na ďalších slidoch nájdete princíp skórovania metódy v zmysle kvality pamäťových procesov participanta.

To je pre Vašu informáciu a keby ste chceli participantovi výsledky poskytnúť, ale nie je to súčasť úlohy.

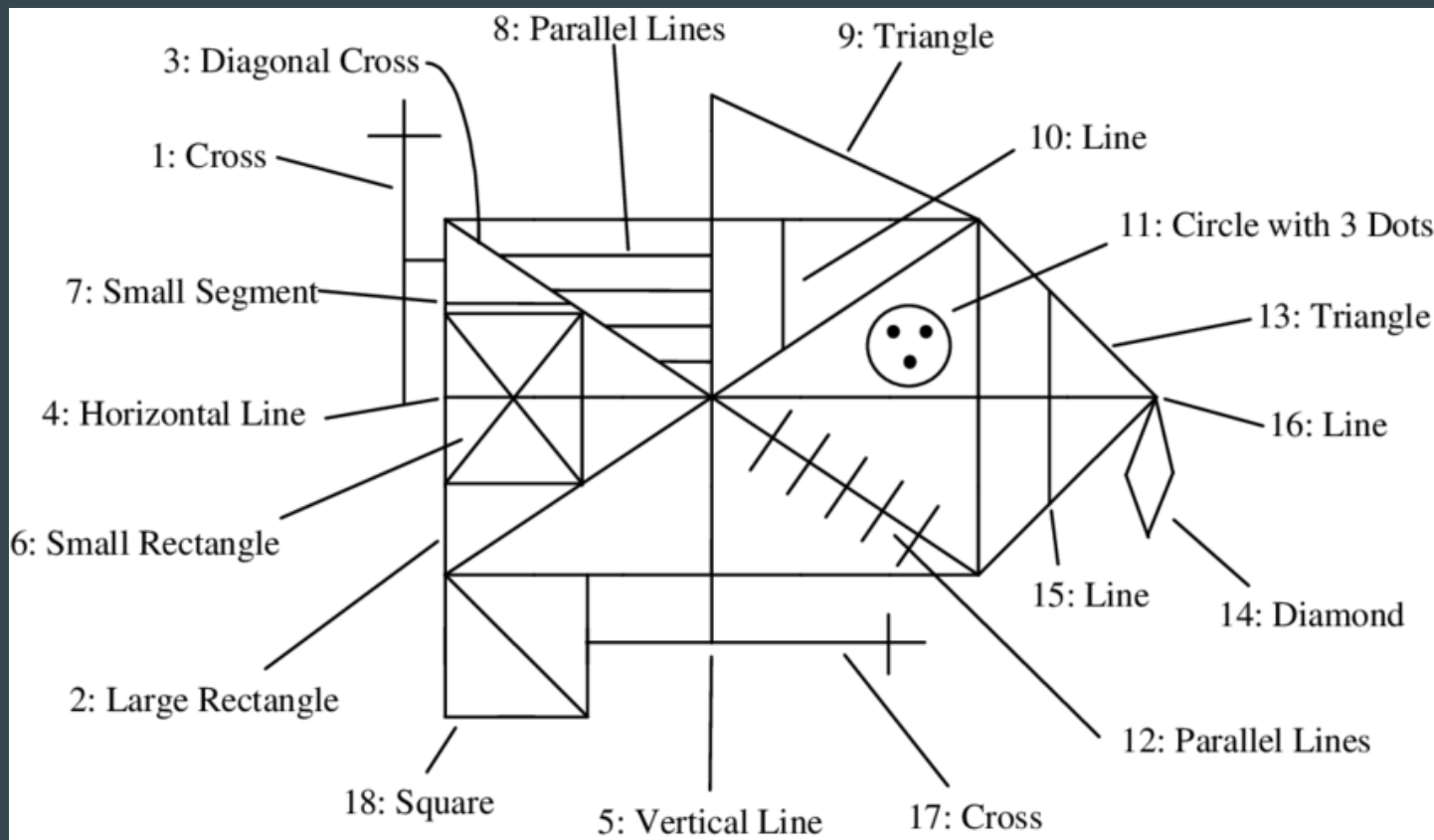
V rámci úlohy bude stačiť popis pozorovania:

základné charakteristiky participanta (vek, pohlavie, či už podobný test podstúpil atď.)

prostredie a čas testu (kedy test prebiehal a ako dlho trvalo kreslenie)

činnosti počas testu (úchop, rozdelenie papiera, čas, tlak na ceruzku, poznámky, prekresľovanie čiar, ...)

Skórovanie

- každý prvok (1-18) sa boduje zvlášť (0 až 2 body, maximum je teda 36 bodov)
- v článku nájdete normy pre vek 30+

Scaled Scores	Copy	Immediate	Delayed	Total	Global	Detail	Left	Right	Percentile Range
2	—	—	—	—	—	—	—	—	< 1
3	0-22	0-4	0-4	0-4	—	—	—	0-1	1
4	22.5-25	4.5-8	4.5-9	5-7	0	0-4	—	—	2
5	25.5	8.5	—	8	1	5-6	0	—	3-5
6	26-28.5	9-11	9.5-10	9	2	—	1	3	6-10
7	29-29.5	11.5-12.5	10.5-11	10-12	—	7	—	4	11-18
8	30-30.5	13-13.5	11.5-13.5	13	3	8-9	2	5	19-28
9	31-32.5	14-17.5	14-16.5	14-15	4	10-11	3	6	29-40
10	33-33.5	18-20.5	17-20	16-19	5	12-14	4	7	41-59
11	34-34.5	21-24	20.5-23	20-21	—	15	—	8	60-71
12	—	24.5-27	23.5-25.5	22-23	6	16-17	5-6	—	72-81
13	35-35.5	27.5-29.5	26-29.5	—	—	—	—	—	82-89
14	—	30-32.5	30-31	24-26	—	18-19	—	9	90-94
15	—	33-33.5	31.5-32.5	—	—	—	7	10	95-97
16	—	—	—	—	—	—	—	—	98
17	—	—	—	—	—	—	—	—	99
18	36	34-36	33-36	27-30	7	20-23	8-9	11	> 99
<i>M</i>	32.83	20.3	19.28	17.92	4.88	13.04	4.33	7.00	
<i>(SD)</i>	(3.10)	(7.42)	(7.29)	(5.63)	(1.79)	(4.29)	(1.95)	(2.21)	

Dobre nakreslené	Dobre umiestnené	2 body
	Zle umiestnené	1 bod
Rozoznatel'né	Dobre umiestnené	1 bod
	Zle umiestnené	½ boda
Nerozoznatel'né, absencia		0 bodov

↑
hrubé skóre

↑
koľko percent ľudí má rovnaký alebo horší výsledok

Zdroje obrázkov

<https://www.healthysimulation.com/wp-content/uploads/2018/09/healthcare-simulation-research-Validity-and-Reliability-1.jpg>

https://cdn4.iconfinder.com/data/icons/universal-icons/120/vector_288_02-512.png

<https://cdn2.iconfinder.com/data/icons/web-and-apps-interface/32/Cancel-512.png>

<https://www.omnycontent.com/d/playlist/aaea4e69-af51-495e-afc9-a9760146922b/09524ad3-9a20-4a7a-9316-aadc0009ee0c/d93e7b31-7ec4-454e-b940-aadc0009ee15/image.jpg?t=1570149371&size=Large>

<https://sereviso.com/wp-content/uploads/2018/07/planning.jpg>

https://img.pngio.com/dont-forget-png-free-dont-forgetpng-transparent-images-10563-don-t-forget-png-300_302.png

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745->

[k725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UYxSaJnvAXDqwUF-WkrJtqCdNwgnQGGKDOUFxMvUq3I-ag8I5G1F2CEPJqPrIx6SHQ/image-asset.jpeg?format=500w](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745-WN318BHAB7JQHTYNYVKQ/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGEFQpeO846e0mCuh16vviJ7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UYxSaJnvAXDqwUF-WkrJtqCdNwgnQGGKDOUFxMvUq3I-ag8I5G1F2CEPJqPrIx6SHQ/image-asset.jpeg?format=500w)

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728->

[PN8US61CGPAYN9COWONH/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGjVv_2Zs6tY0EgkJ28p_1Z7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UcQslcRztRwcyT8eYQ7EBVsfB5VB3Uk2zFBf7R1tACWSIRBDXLxCO90FobHP-DnUkw/image-asset.jpeg?format=500w](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728-PN8US61CGPAYN9COWONH/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGjVv_2Zs6tY0EgkJ28p_1Z7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fV7S1UcQslcRztRwcyT8eYQ7EBVsfB5VB3Uk2zFBf7R1tACWSIRBDXLxCO90FobHP-DnUkw/image-asset.jpeg?format=500w)

<https://mememagnetic.files.wordpress.com/2012/02/im-watching-you-meme.gif>